

Ret og magt

Af Peter Svarre,
cand.scient.pol., MA

ALT IMENS KULTURKAMPEN raser med sine overfladiske bataljer mellem forsåede ministre og indignerede venstreorienterede, udspiller der sig en helt anden og mere diskret kulturkamp om grundlaget for hele vores retssamfund.

I Politiken kunne man for nylig læse, at integrationsminister Bertel Haarder bliver kritiseret af FN's flygtningehøjkommissariat for et lovforslag om at forbyde familiesammenføring af nærtbeslægtede ægtefæller.

Umiddelbart er der jo ikke meget kulturkamp i en sådan artikel, som jo hverken indeholder historier om folk, der skal klynges op i lygtepæle eller forstadsgymnasiers undertrykkelse af ytringsfriheden. Ikke desto mindre er det bare endnu en historie i rækken af historier om, hvordan vores moderne retssamfund langsomt men sikkert udfordres af et magt har ret-samfund, hvor det er de stærkeste og mest højtråbende, der bestemmer.

Det interessante er, at denne kulturkamp mellem retssamfund og magt har ret-samfund går nærmest upåagtet hen. Måske er det fordi vi i denne socialdarwinistiske Big-Brother-Robinson-tidsalder helt har glemt, hvad det vil sige at leve i et retssamfund.

HERHJEMME HAR et massivt flertal i det folkevalgte Folketing sat sig i hovedet, at indvandrere og flygtninge er et problem, og derfor må vi have færre af dem. Problemet er bare, at det er en bestemt slags indvandrere, som vi danskere ikke kan lide.

Vi kan nemlig godt lide de indvandrere, som bliver gift med pæredanske statsborgere, der har den rigtige hudfarve, men vi kan ikke så godt lide den slags indvandrere, som gifter sig med hinandens fætre og kusiner, som bliver tvunget til at gifte sig af deres forældre, og som i øvrigt også har en forkert hudfarve.

Havde vi ikke levet i et retssamfund, havde der ikke været noget problem.

Så kunne vi bare have smidt de indvandrere og flygtninge, vi ikke kunne lide ud af landet, eller skrive en lov som betød, at man kunne udvise folk med en anden hudfarve eller med en bestemt national eller kulturel herkomst.

Men fordi vi lever i et retssamfund, kan man ikke bare smide tilfældige folk ud eller skrive en lov, som diskriminerer på grund af hudfarve, etnisk herkomst eller lignende.

Hvad gør man så i stedet? Man skriver da bare en lov, som på papiret er universelt gyldig, men som de facto er skrevet for at ramme en bestemt samfundsgruppe. For eksempel kunne man skrive en lov om, at familiesammenføringer kun kan lade sig gøre i de tilfælde, hvor begge parter tilsammen har størst tilknytning til Danmark.

PROBLEMET VED at skrive en sådan lov er naturligvis bare, at den kan komme til at ramme de forkerte. For når man skriver en lov om, at den samlede tilknytning skal være størst til Danmark, så bliver det også svært for veluddannede udlændingskøbere at gifte sig med veluddannede udlændinge fra lande, som vi godt kan lide. Den slags skaber så mindre storme i medier, som det De her holder i hånden.

Heldigvis gør øvelse mester. Og hvis den første bagdørslov ramte lidt ved siden af, så sørger vi da bare for, at den næste lov rammer lige i plet – altså naturligvis stadig uden at nævne bestemte samfundsgrupper eller nationaliteter.

Vi ved alle sammen, at de indvandrere og flygtninge, som vi ikke kan lide her i landet, gifter sig med hinandens fætre og kusiner. Hvis man skal lave en lov, som forhindrer, at disse mennesker gifter sig med hinanden og hiver flere indvandrere og flygtninge til landet, så skal man da blot lave en lov, der forbyder familiesammenføringer mellem nære ægtefæller. Så simpelt er det!

Hvis det altså ikke lige havde været for FN's Flygtningehøjkommissariat, som, i modsætning til den siddende regering i Danmark, godt er i stand til at se forskel på reel demokratisk lovgivning og magt har ret-bagdørslovgivning.

Desværre er det ikke bare sådan, at det er danske politikere, der har glemt, hvad retssamfundet drejer sig om, mens man i udlandet stadig respekterer universel lovgivning og individets ukrænkelige frihedsrettigheder.

HISTORISK SET er USA et af de lande i verden, som har været individets frihed og retssamfundets idealer højest – både når det drejede sig om indenrigs- og udenrigspolitik.

Eller sådan har det i hvert fald været indtil i dag – eller skal vi sige indtil Bushregeringen satte en ny dagsorden for USA's rolle på verdensscenen.

Mange taler om en højredrejning af amerikansk politik, men i virkeligheden er det ikke bare en højredrejning, vi er vidner til. Det er en langt mere omsiggribende genfortælling af USA's rolle i det internationale samfund.

Man kunne fornemme tendenserne allerede i begyndelsen af Bushs embedsperiode, men det paradigmeskift, som endegyldigt har omdefinert USA's rolle i verden og på længere sigt kan få radikal betydning for hele det internationale samfund, kom først efter 11. september 2001.

Med et slag forvandlede USA sig fra den idealistiske stormagt til den realpolitiske spiller, der uden omsvøb eller hævninger spiller det klassiske internationale politiske spil, hvor den der har magt også har ret.

Det mest åbenlyse eksempel på dette paradigmeskift i amerikansk

politik og tænkning er interneringen af de såkaldt illegale kombatanter på Guantánamobasen i Cuba. I et kunstigt limboland mellem internationale konventioner om krigsfanger og national lovgivning tilbageholder USA – demokratiets bannerfører – hundredvis af fanger, ganske uden et retsligt grundlag.

Sandsynligvis har amerikanerne ret. Der er sikkert adskillige af fangerne på Guantánamobasen, der er fanatiske terrorister, som hvis de fik chancen ville styre rullende eller flyvende bomber ind i Eiffeltårnet, Capitol Hill eller andre symboler på den vestlige civilisation.

Problemet er bare, at USA ligesom Danmark er et retssamfund, hvor det ikke er tilstrækkeligt at tilbageholde folk, blot fordi det er sandsynligt, at de på et senere tidspunkt vil begå en eller anden grusom forbrydelse.

»Desværre er det ikke bare sådan, at det er danske politikere, der har glemt, hvad retssamfundet drejer sig om, mens man i udlandet stadig respekterer universel lovgivning og individets ukrænkelige frihedsrettigheder«

I MODSÆTNING til dansk udlændingepolitik, hvor man

nøjes med at blive i retssamfundets skyggeside, virker det dog som om, den amerikanske stat i sin omgang med terrorister fuldstændig har valgt at ophæve de mest grundlæggende principper for retssamfundet og dermed demokratiet.

I stedet for at finde bløde formuleringer i forhold til international lovgivning om krigsfanger har Bushregeringen kort og godt valgt at opfinde sit eget begreb 'illegale kombatanter', som dækker over en ny retsløs type mennesker, som fremover vil stå fuldstændig uden beskyttelse over for en totalitær statsmagts arbitrære udøvelse af magt.

Men er det ikke noget juristeri og detaljerytteri at gå op i sådan nogle forældede begreber som individets ukrænkelighed og internationale konventioner, når vi alle sammen ved, at hvis vi slap fangerne på Guantánamo fri, så ville de rende rundt og sprænge uskyldige mennesker i luften?

Det er lige præcis dette spørgsmål, som er hele kernen i kulturkampen mellem retssamfundet og magt har ret-samfundet.

I retssamfundet er der meget juristeri og detaljerytteri, og i retssamfundet kan man aldrig være helt sikker på, at man får ram på *the bad guys*, fordi det enkelte individs rettigheder er vigtigere end samfundets behov for tryghed.

Til gengæld kan man som individ i retssamfundet føle sig forholdsvis tryk ved, at man ikke bliver interneret i et bur på en tropeø eller nægtes familiesammenføring, fordi man tilfældigvis kommer fra en forkert kulturel baggrund.

Det er denne kulturkamp, som er vigtigere end spørgsmålet om hvem, der fik lov til at udgive skoleblade på Ballerup Gymnasium.

En kulturkamp, som drejer sig om, hvorvidt det er ret eller magt, der skal bestemme, hvordan vores fremtid former sig.